

Az előfizetés ára:
 1 egész évre . . . . . 6 k.
 1 fél évre . . . . . 4 frt
 1 negyed évre . . . . . 2 frt
 Könyvszámok és névtáblák előfizetésére külön árt. áll. fél évre 8 frt.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Előfizethető és egyes lapellátásokat venni lehet a kiadóhivatalban Traub B. és társa, Valentin Károly, Bühm M., Lúzsóvics L. Veldinger N. esetében és a fődohánytöszabóm.
Az hirdetések ára:
 Mindenkor árjegyzék szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
 Nyitáskorban egy sor . . . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön Berek J. és Társa Erfurtban Haasenstein és Vogler, Bialner A., Hamburgban, Daube G. L., Knov. Ignác Frankfurtnban, Oppellik A. Schalek Henrik, Mócsa Rudolf Bécsben. Magyarországon: Neuberger és Braun, Goldberger A. V., Lang Lipót, Schwarz Gyula Somogyi E. „Első magyar nemzetközi kiadó”-ja Budapesten, kiadóhivatalunk és Janovszky H. királyi utczában levő hirdetések felvélel. Iródjaja Pécsen.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.	Szerkesztőség: Király-utca 20. sz. Kiadóhivatal: Nepomok-utca 10. sz. a posta mellett.	Kéziratok nem adának vissza.
---	--	------------------------------

Trefort rendelete a tanfelügyelőkhez.

Nem épen fényes bizonyítványt állított ki Trefort miniszter a tanfelügyelők intézménye felől.

Trefort rendelete mindenesetre tanuskodik arról, hogy a tanfelügyelők intézménye is épen úgy, mint minden más intézmény — bár mennyire sikert biztosítónak látszik is az az elméletben — gyakorlatban azzá lesz, a mivé teszik az emberek.

A magyarnak pedig kiváló saját-sága az, hogy mindent uri tempóban, vagy Pató Pál ur tempójában végez, vagyis semmit sem végez alaposan, tökéletesen, jól.

Ezen szabály alól úgy látszik nem kívántak kivételt tenni a magyar királyi tanfelügyelők sem, a kikről az egész ország hallatára saját miniszterük azt mondja, hogy nagy része nem felelt meg kötelességének, a menyiben ez a „nagy rész” éveken keresztül nem látogatta meg kerületé népiskoláit és azokról mégis olyan statisztikai adatokat mutatott fel, mintha évenként legalább tizszer látogatta volna meg azokat.

Ezt magyar nyelven „szélhámos-ságnak” (Schwindel) hívják, mely

talán sehol a világon nem gyakorol-tatik oly mérvben, mint nálunk, egy a magán, mint a közélet terén.

Az utolsó gentry, kinek annyi az adóssága, hogy már a haja szálla sem az övé, négy lovon jár és urat játszik, épen úgy, mint az a pénztáros, kinek számadásait minden fórumon helyesek-nek találták, holott már holnap ezerek elikkasztásának ténye miatt a büntető bíró elébe fog kerülni. És csak jó protektorai legyenek, „becstületes” ember marad mindvégig.

Az a bíró, ki hátralékainak töm-kelege miatt minden igazságszolgálat-sági tevékenységet megbénít, az a tanár, ki „privata” cím alatt pénzért jó bizonyítványt szolgáltat ki, az a bíró, ki tudatlanságában zsarnokosko-dik, vagy épen semmit sem tesz, azok mind társadalmi vezérszerépvivők és a mellett természetesen tetsőtől talpig becstületes emberek, csak tudjanak mosolygó arccal köszönteni, minden-kinek hízegő bókot mondani és a mi fű, birjanak egy ismert protektorral, ki, állásukat vagy épen előmenetelüket biztosítsa.

Ezen kategóriába tartozik a tan-felügyelők azon „nagy része” is, kik a népnevelés ügyét saját szempontjuk-

ból „sportnak” tekintvén, minden más sporttal szivesebben foglalkoznak, mint a népneveléssel, melyet máshol mindentől fontos emberiségi feladat-nak ismernek.

Mig Poroszországnak népoktatásá-ról a történet filozófiája azon szabályt vonta le, hogy az verte meg az állam halálos ellenségét, addig a mi tanfel-ügyelőink még — azt sem lehet mon-dani, hogy kötelességüket teljesítették, sőt a miniszter a „nagy részt” egyé-nesen kötelesség-mulasztással vádolja.

Ezen vád consequentiá tekintetben azonban ismét a „specialis magyar rendszer” lép előtérbe. A helyett ugyanis, hogy a miniszter azok ellen, kik elég lelkiismeretlenek voltak az ország legfontosabb érdeke körül kötelességmulasztást követni el — fegyelmi vizsgálatot indítana, meg-büntetné a hanyagokat, és esetleg hi-vataluktól eltávolítaná őket — egy rendeletet bocsát ki, mely a pontos és lelkiismeretes tanfelügyelőknek sző-gyenpirt kerget arozukra, a tunyák-ra nézve pedig elég ártatlan, hogy ezek továbbra is éveken ke-resztül — egy jó protector védszár-nyai alatt — folytassák az eddig üzött népnevelési sportot.

A „Pécs” tárczája.

A vén írnök.

„Adjon az-ur Isten szerencsés jó reggelt!
 Itthon-e a garda?
 Csak egy asom von' hosszú, nem késhetek soká,
 Megyek a dolgozra,
 El, a hivatalba.

Tizenhárom kötség, baja, gondja, dolga
 Itt a hónom alatt,
 Pénztől számadás, adóvégrehajtás,
 Deficitt és kamat
 Nyomja a vállamat.

Teljesen egy pohárral, így nll no még egygyel.
 Jaj, böh sok a dolgom,
 S mégis azt beszélük, hogy a sok ivástól
 Oly pifós az orrom,
 Mint a pipacs-istrom.

Pedig dehogy prosz, inkább violaszin,
 De az sem egyébtől,
 Mint hogy sokat írök s az ujjam hegyére
 Ráakadó tinta
 Violaszintől.

De már sietnem kell. Tudják mi az újság?
 Nem jól jár az óra.
 Főben az országában addt szavastak a
 Pállakára, borra
 Láterre, akóra.

Még van egy kis időm: épen most nyoloz óra,
 Meg kellene nézni:

Az a Simon gazda jól éri-e magát,
 Az új bört hogy méri,
 Jöbb-e, mint a régi?

Ugy is én számolok fele vármegyéről
 A főnököm előtt.
 Csak így munkákosben íhatom egy-ketőt,
 Bűbárat felejtőt,
 Azt is csak dél előtt.

Dél utánra kelve, annyi tránya népeég
 Jár-as-írodába,
 Allig szökhetem ki egy-két fél órára.
 Ugy bo vagyok zárva,
 Mint a rab madárka.

Simon gazda után képi a káváháa,
 Alás-, felső korszama
 Mind megúzi sorra, ninos-e hamistás
 A frisa italokba;
 Vagy a palacsokkoba;

„Mindem szép rendben van; elég jó a mérték.
 No de elég mára,
 Holnap is nap lesz még, badd mejonj egy kicsit.
 Adts sok aktája
 Az asztaljába.

Illő tán, hogy én is nyugodjam valahá;
 S hivatalom jármát
 Lorásra nyakamról békében alhassam
 Az igazak álmát
 Egy-két délután át.”

Bóra.

Szepesy Ignác életrajza.

Folyó hó 16-án, csütörtökön lesz immár 47-ik évfordulója Szepesy Ignác pécsi püspök halálának. E alkalomból időszerdnek látjuk a nagy férfi rövid életrajzát Peitler Antal váci püspök 1859-ben megjelent műve alapján ismertetni.

Négyesi báró Szepesy Ignác született Egerben, 1780. augusztus 13-án. Mint rend-kivüli szorgalmas 15 éves ifju az egri egy-házmege növendék-papjai közé felvétetett a Resten a philosophia, Bécsben a theologia doktorává avatván fel, 1803-ban pappá szenteltetett. De még felszenteltetése előtt az egri szemináriumban tanulmányok igazga-toja, később érseki szertartás titkár lett.

Felszenteltetése után két évre egri plé-bánossá neveztetett ki, hol rövid lelkipász-torkodása alatt is az iskolák, köztintézetek, szegények és betegek bőkezű pártfogója volt. Mily híven és odaadón teljesíté lelkipásztori tisztét, fényesen bizonyítja azon körülmény, hogy midőn egy alkalommal Egerben ragály-mirigy-pusztított, a betegeket órákon át vi-gasztalta és ápolta. Maga is ragályba esett s egészséjét csak nehezen nyéré vissza.

1808-ban kaponokká és mint ilyen bor-gódi főesperessé s. kispüspökké, 1819-ben pe-dig ordályi püspökké lett és ugyanakkor J. Ferenc által belső titkos tanácsos rangra emeltetett.

Egy szomszéd megyének közigazgatásai bizottságában történt, hogy egy tag nyilvánosan meghazudtolta a tanfelügyelőt, — ki valóban dolgokat oly községről és úgy referált, mintha személyes tapasztalásból merítené adatait és soha a községnek még tájékan sem volt a tanfelügyelő; a másodtanfelügyelő pedig évek óta először ez idén megjött ugyan, de mindenüvé akkor, mikor már az iskoláknak vége volt.

Kötelesség teljesítés! Jöjjen el Magyarországra is a te országod egyszer már!

A magy. állam politikai és közgazdasági fejlődése Tisza Kálmán miniszteriuma alatt.

I.

Hogy a magyar állam politikai és közgazdasági fejlődését Tisza Kálmán miniszteriuma alatt megbírálhassuk, első sorban szükséges, hogy a magyar állam pénzügyei az 1867—1876-iki és 1875—1885-iki időközökben vétesenek vizsgálat alá. A most következő cikk ezen vizsgálatról és a ebből folyó összehasonlításokkal foglalkozik. — Ezen tanulmány célja, hogy annak, ki Magyarországot iránt érdeklődik, a magyar állam közgazdasági helyzetét főként független ítélet alkotására kellő eszközökkel, adatakat és autentikus számokat bocsásson rendelkezésére. Ezen tanulmány megkívánja, hogy az előttré eredmények szigorúan a tények logikája szerint ítéljék meg és hogy az előítélet nélküli és egyik pártot sem tartozó szám adatoknak engedjék át a szót.

Mindenekelőtt arról van szó, hogy a magyar állam pénzügyi és közgazdasági helyzete a kellő világításba helyeztetve szigorúan a tényeknek megfelelőleg ecseteltesse: a külfölddel szemben azon tény is kiemelendő, hogy Magyarországon minden párt egy véleményben van akkor, midőn az egységes magyar állam legmagasabb és maradandó érdekét forognak kérdésben. — Ezen igazság, mely közgazdasági téren csak a számok és tények megközelíthetetlen logikája és józan ékesszólása által juthat érvényre, első sorban azoknak tesz szolgálatot, kik Magyaror-

szággal politikai és közgazdasági összeköttetésben állanak. — Természetesen a magyar államnak azonkívül hasznára van, ha pénzügyi és közgazdasági helyzetéről a valót és pedig a teljes valóságot ismerik. A kezdettel kell kezdeni és mindenekelőtt az állampapírok áráról és a magyar állam hitelének becsüléséről kell szólni. A magyar állampapírok ára 5 év előtt 28 % -kal alacsonyabb volt, mint az osztrák állampapíroké és az előbbiek még most is körülbelül 9 % -kal olcsóbbak az osztrák és olasz állampapíroknál, azaz: a hitel becsülésénél Magyarországot összehasonlítva Ausztria- és Olaszországgal Magyarországot hátrányára körülbelül 9 % -kal különbség mutatkozik. Hogy ezen becsülés Magyarországgal szemben a legnagyobb fokban igazságtalan, s hogy a magyar állam pénzügyei ha nem is jobbak, de legalább ép oly jók mint Ausztria- és Olaszországéi — ezt be lehet bizonyítani a helyes ítélelhoztalhoz szükséges egyes tényezőknél u. m. a költségvetés-, actívum-, passívum- és az adófizetők gazdasági erejének összehasonlítása azaz: minden megfelelő körülmény, tény, számadat és az államgazdaság mozgató erői egybevetése által.

Az állam hitelének a helytelen becsülése 2 okból ered. A főök az, hogy Magyarország politikai és közgazdasági ügyei még nem eléggé ismeretesek a külföld előtt. A másik ok pedig, hogy az államhiteel becsülésének kérdése Magyarországon igen gyakran mint pártkérdés jön megítélve és megvitatta és vajmi ritkán vizsgálatot meg azon részrehajlatlansággal, melyet ézen minden párttal közös ügy megkövetelt volna. — Pártjaink legfeljebb vitálkozhatnak az eszközök választása fölött, de nem volna szükséges köztük vélemény-eltérések fennállni, midőn a magyar állam legfőbb és maradandó érdekei forognak szóban.

Nem tagadható, miszerint az osztrák absolutismus ideje, a pénzügyek rossz kezelése a törvényellenes osztrák uralom alatt, valamint azon szomorú tapasztalatok, melyeket a magyarok azon időben szerettek, midőn az osztrák érték három ízben is oly rendkívüli elértékelenedést szenvedett, hogy a múltkor mindenem emlékei azelőtt-jogosult, de most már nem okadatott pessimistikus törekvést és minden államkölcsön iránt nagy bizalmatlanságot hagytak örökségül Magyarországot közselemében. — Ezen bizalmatlanság csak határozatlanul mutatkozik ugyan, de mégis nagyban késeltette, hogy a megtakarított tőkék — Franciaor-

szág-peldájára — oly rendkívüli összegekben állami járadékokba foktettességek.

Azonban ezen oktan és bétéges törekvés alól fellendülés megkezdődött és már több ezer millió értékű magyar állampapír, — mely eddig alacsony árfolyamban a külföldnek adottt el, — most lasson lasson vártólva magyar tőkepenzesek által, kik kezdik belátani, miszerint Magyarország független, közgazdasági és virágzó állapota elég és megvitathatlan biztosítékot nyújt számunkra. — Igaz, hogy nehez és majdnem lehetetlen pontos határvonalat húzni egy állam általános és pénzügyi politikája közt. — Azon mondásnak, hogy „csinálj jó politikát és én jó pénzügyet fogok teremteni” bizonyára meg van létjoga, de ezen tanulmány teljesen tekintet nélkül hagyja a különböző parlamenti pártok pénzügyi politikájának érdemei feletti discussiót. — Mindent a mi ebben belpolitika és pártkérdés, nem számdékozom itt érinteni.

Nem képezi feladatunkat itt a magyar állam pénzügyi politikáját párt szempontból és a belső politikával való összefüggésben méltatni. A magyar parlament tárgyalásai és utolsó helyen a választók ítéleke a fölött, vajjou melyik párt pénzügyi és közgazdasági programja jobb; a méreékelt ellenzék-e, vagy a szélső balé, mely az Ausztriával való realuniókat ellensége és csak „personális uniót kíván, — vagy az antisemita” párté üdvösebb-e mint a szabadalvó párté, mely már 10 év óta tartja a kormányhatalmat kezéi közt. Megcáfolhatatlan marad, hogy mindon pártnál a pénzügyi és közgazdasági sikerek és eredmények képezik a bírálat probakövet és hogy bármely miniszterium bukását könnyen maga után vonhatja, ha ezen a téren eredményeket nem tudatni nem képes. Tagadhatatlan, hogy az absolutistikus és centralizáló Bach kormány azért is bukott meg, mert az egész ország pénzügyi viszonyait oly zavarba hozta, hogy az államhiteel fenntartani lehetetlen volt. Az igazságtalanság, melyet a magyar állam hitelének becsülésénél kül- és belső elkövetnek, — anall illogikusabb természetű, mert Magyarország pénzügyei 1867- előttré jobbakk voltak Ausztria pénzügyeinél. — Az ok igen egyszerű. Magyarország mindig független ország volt és pénzügyi, valamint politikai közigazgatásában az osztrák császársággal szemben jogilag önálló. Ebből következett, hogy lehetetlen volt a magyar állami nevében adósságot csinálni és a magyar királyság jószágait eladni az országgyűlés formális beleegyezése nélkül.

Uj egyházmegyéjébe, mely elődjének Rudnay Sándornak az esztergomi érsekségre való emelése után, mit báró Fischer István egri érsek, Vuruu-József-székesfehérvári, és Makay Antal besztarcsabányai püspökök 1820. április 9-én eszközöltek, költözött el, hol egész 1828-ig működött, aytal községgel és keresztény jótékonyággal kiterjesztve gondoskodását egyházmegyéje minden községre és lakosára, kiket sorban látogatott, látva, buzdítva és tanítva lépten-nyomon. Különös gondot fordított névnapokpapjai nevelésére s a szeminariumra saját jövedelméből évenként 10,000 forintot áldozott, gyamolítá a károly-fehérvári képtalant is, iskolákat, templomokat épített igen sokszor tulusággal bőkezűséggel. Hogy pedig egyházmegyéjében az anyira szűksége legyalmat olmozdítta, 1828-ban egyházi ügyeket tartott és megyéje részére Kozsvárról „Statuta” címmel törvénykönyvet bocsátott ki.

— 1828-ban pécsi püspökké nevezetett ki, hová Erdélyből a nagy pompával szándékolta fogadtatni elkerülésére még az év február 24-én este 9 órakor egész váratlanul érkezett meg. Belátása március 13. és 14-én történt. Első dolga volt nagy terjedelmű egyházmegyéjéi beutazni; utjában magyar, német és horvát nyelven (mely utóbbi nyelvet

csak pécsi püspökké kinevezetése után sajátította el) tanítván a népet.

Mint mély belátású ember, különös gondot fordított a népnevelésre s ezért 4 tanár vezetése alatt tanító-képző intézetet állított fel, egyszersmind a tanítók állapotának javításáról is gondoskodott. De gondot fordított papjainak kiképzésére is s egyházmegyéje káplánjainak fizetését felemelte. Az érdemes papokat kitüntette és a királynak is kitüntetésre ajánlotta. A székes-egyházi templomot díszessé tette, egyházakat, parochiákat, iskolákat jótéteményeivel árasztott el.

De legnagyobb jótévedje lett Pécsnek a lyceum alapításával, mely czéllra 100,000 váltó forinton díszes palotát építtetett. Ma id a paulinuskok a czéllra sokkal alkalmasabb lakhelyét 80,000 forinton a vármegyétől megvevén, az épületet 100,000 váltó forinton alakította s a lyceumot 251,260 váltó frttal megalapította, annak jövedelmét folyton növelte és végredeletében is azt tette örökségévé. A lyceumot templomot nagy költséggel restaurálva visszaadta rendelkezésnek a 50000 frton könyvnyomó intézetet állított fel, a lyceum tanárai számára szakkönyvtárakat rendezett be, a lyceum számára előbb építtet 100,000 frtos palotába pedig a Klimó-féle nagy könyvtárt helyezte megjelándekeztve azt 4000 darab könyvvel, 400 ásványval és számos pénzdarabbal s mindezen intézetek ügye-

inek vezetésével végredeletileg egy „generalis consensu” bizott meg.

Mint egyházi író kortársai részéről nagy elismerésben részesült. Művei: „Könyörgések és Énekek” (magyar, német és horvát nyelven), a „Szent Irás” fordítása, mely röpnyomokát az 183% -ik országgyűlés alatt többek segédelmével egymaga végzett és a mű példányait, melyek 30000 frtba kerültek, legnagyobb részt ingyen osztogatta ki egyházmegyéjében és Erdélyben. Továbbá „Istent imádó keresztény.” „Két latin nyelvű egyházi beszéd” és „püspöki körirat.” Ezenkívül egyháza papjait folyton és sikerrel buzdította irodalmi működésére.

Mint hazafi, királyáért és nemzetéért élt-hált s hogy mily magyar volt, ékes szólan bizonyítja azon körülmény, hogy az 183% -ik országgyűlésen egy a magyar nyelvet országos, nélküli tanítás által terjesztő külön intézet felállítását ajánlotta az országgyűlésnek.

Hervadhatatlan érdemeiért 1855-ben a Szent-István rend középkeresztjét nyerté adományul. Ugyanezen évben betegskédái kezdett és terhes szenvedési közzét a bánta legjobban, hogy az általa annyira szeretett tanuló ifjuság hittani vizsgálatain nem vehetett részt. Bptogéségét üdülésnek mulldozó növése okozta. 1838. július 15-én könnyű kö-

A magyar alkotmány már a legrégebbi idők óta intézkedett s a legelőszőbb és legszigorubb elővigyázati rendszabályokat hozta mindazon Készségek ellen, melyeknek czélja volt törvénytelen államadóságokat csinálni. Az 1504. évi III. t. cz. I. §-a már a legvilágosabban és egy igen okos Jurisprudencia cautelarisa aláírása, vagy adó, vagy subditiu fizetése a kormány javára, — az országgyűlés alkalmányos beleegyezése nélkül mint infamis cselekvény — meg van tiltva és a büntető törvények értelmében szigoruan büntetendők jelentetik ki. — A magyar állam és a magyar nemzet az alkotmánya nagy bölcsességének köszönheti, hogy a magyar korona jószágainak el nem adható minőségét az alkotmányellenes és abszolútikus kormányzati időben általánosán fenntartani lehetőséget. — Azon időben midőn a hírbet osztrák pénzügyminiszterek, Wallis, Kubeck, Bruck, Lörischgröf stbék Ausztriában mindent eladtak, mi csak eladni való volt, Magyarország alkotmányos szelleme megegyezte, hogy a magyar korona jószágait conserváltassanak. — A magyar állam alkotmánya nagy elővigyázóságának köszönheti, hogy az államjavak legnagyobb részét még birja, melynek értéke az 1882. éz. év végén 1.316.974.150 frt. 2 1/2 kr. tett ki, oly összeg, mely 146 millióval nagyobb mint a magyar állam konsolidált adóssága. Ezen tény magában is elég volna annak bizonyítására, hogy illogikus igazságtalanság a magyar állam hitelét körülbelül 9 % -kal alacsonyabba becsülni, mint Ausztriáét. — Igaz, hogy az osztrák ipar sokkal fejlettebb a magyar iparnál, hanem ezen körülmény elég nagy ellensúlyt talál Magyarországnak előnyös vagyoni mérlegében és azon fontos tényben, hogy a magyar állampolgárok kevesebb adót fizetnek, mint az osztrák és olasz adófizetők. Bruck osztrák miniszter és elődje sokban tettek kísérletet arra, hogy az államjóságok törvénytelen eladását Magyarországon is meghonosítsák.

Miután azonban Magyarországon ily eladást mindig mint spoliációt tekintettek, ennél fogva semmi nyereségre való kilátás sem volt képes a magyarokat vagy a külföldieket arra bírni, hogy a magyar korona jószágait az országgyűlés beleegyezése nélkül megvegyék. Sőt a magyar törvények azt is megtiltották, hogy ezen jószágok záloggyanánt szolgálhassanak. Így teljesült a magyar alkotmány akarata, hogy ezen javak mindig a nemzet birtokában maradjanak mintegy hitbizomány, — szent örökségként,

melyet 10 század tradíciói és a dynastiával kötött bilaterális szerződésök biztosítottak és védelmeztek.

I. Ferdinánd király helybenhagyta ugyanezen törvényes állapotot és az 1608. évi 22. t. cz. ugyanezt biztosítja oly precizoval, hogy a magyar kormánynak soha sem volt joga azon államjavitást állandú, vagy zölgögül használni az országgyűlés beleegyezése nélkül. E beleegyezés akkor is szükséges volt, midőn egy jószágot egy másikkal felcserélni akartak. A magyar alkotmány óvatos szellemének köszönhető, hogy a magyar állam több mint két milliard frank értékű activummal rendelkezik jelenleg. — Ezen vagyon valóságos kincs és igazi tartalék-tőke, mely a közgazdasági fejlődésnek és a magyar állam pénzügyi függetlenségének már a legfontosabb szolgálatot tette és fogja tenni.

Ha a magyar állam mostani pénzügyi viszonyait komolyan megakarjuk ismerni, nélkülözhetlen, hogy összehasonlítsuk Magyarországnak közgazdasági állapotát az asolutismus idejében, vagyis a törvénytelen kormány alatti s az 1867-iki alkotmány visszaállítása utáni idővel. Továbbá össze kell hasonlítani az előbbi időkkkel az 1867—1874. és 1874—1884. közötti időközöket.

A pénzügyi és közgazdasági politika az utolsó 10 évben 2 áramlat sikerült egyesítése által van jellemezve. Első sorban a legszigorubb takarékoság eszméi egyesültek a közgazdasági és pénzügyi reformáló munkával, mi az adófizetők jólétét és a magyar állam közgazdasági önállóságát megerősítette. — Az államháztartás rendezés és az abból következő magyar államhitel javítása adta a kormánynak az eszközöket arra, hogy a közlekedési rendszert kiegészítve, azt systematikus uton oly módon javítsa, hogy — különösen a magyar államvasutak — az ország közgazdasági érdekeinek szolgáljanak.

Üdvözlő Irat Perczel Miklós főispánhoz.

Perczel Miklós főispánnak Ó Felségo a király által főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából városunk tanácsa a kitüntetést — oly méltán megérdemelt. Kérjük következő üdvözlő iratot intézte:

Méltóságos Főispán Ur!

Mai nap vett hivatalos értesítés szeriut Ó ca. és apostoli királyi felségének Méltóságodat az ujonnan szervezett főrendiház élet-hossziglani tagjává kinevezni méltóztatott.

A királyi kegy ekénti nyilvánulás örömmel tölti el Méltóságodnak minden ismerőjét, örömmel azt, a ki a hazafiai erények láncolatát megbeszéli tudja, a ki lelkesülten tud visszagondolni mindazon tettekre, átzenvedett nélkülözések és viszontagságokra, melyek Méltóságod életének férfi korát oly dicőzővé, példaadóvá teszik s a melynek minden momentuma élénken tanúsítja, hogy Méltóságod vezérelvéül mindenkor a költő eme lelkesült szózatát: „a haza minden előtt!” tartotta kántoríthatatlanul szeme előtt.

Mi, kik ama felettszerezencsés helyzetben vagyunk, hogy Méltóságodnak nemcsak ismerői, a hazafias erényeknek tisztelői sorába tartozunk, hanem már majdnem egy évtizeden át Méltóságodban városunk előhaladásának lelkesült vezéréit, jötevőjét s benünket mindenkor szeretettel önmagához emelő jó atyát tisztelhetjük s így természetzerű is az, hogy a Méltóságodnak osztályrésztül jutott kitüntetés felett városunkban s a megyében általánoson nyilvánuló örömeink hatványozottan részesei vagyunk, a minék azon a legbensőben ártéztet öhajunkkal adunk kifejezést, hogy:

Adja az eget ura, miként Méltóságoddal szemben a magas kor, egészség, férfias tetterő adományozásával eddig tanúsított kegyed még igen-igen hosszú ideig változatlanul tartsa meg, hogy a királyi kegygyel kimutatott helyen, az édes haza, a közös érdekében nemes intencióit megvalósíthassa s emellett városunk előhaladási kérdelmait, mint szeretett főispánunk, atyánk, győzelemre vezérelhesse!!!

Kik egyébiránt hazafias mély tisztelettel s őszinte fül szeretettel vagyunk

Méltóságos Főispán Urnak

Pécsen, 1886. évi június hó 27-én tartott tanácsülésünkben

alázatos szolgálja
Aldinger János,
kir. tanácsos polgármester.

Pécs sz. kir. város mint kérelmező.
Múlt számunkban említettük, hogy a város tanácsa elhatározta, miszerint a Szikora-

hógas jött rá s vért kezdett köpni; másnap este 1/2 9-kor ujra köhögés vett rajta erőt és egy rögtön erősebb vérhányás következtében négy perc alatt meghalt.

Halálának híre kimondhatatlan fájdalom okozott Pécsen és az egyházmegyében. Holttestét július 19-én temették el a káptalani sírholtban. Halotti beszéd nem tartottat fölötte, csak néhány kőbe vésett szó jelelt nyughelyét. Legzsebb sirirata: „a jogi lyeum, a püspöki könyvtár, a sétatér, egyszerűen a város, melynek kebelében nyugazik. Nyugodjék békével. A hálas utókor sohasem fogja elfelelni nagy nevét.

Négy nemzet leányai.
— Irja: egy fiatal ember. —
(Folytatás és vége.)

A francia és angol „nagy-leány”-t már láttuk, nézzük most: mit tesz a német leány? A német leány 10-ik évével megkezdik tanulni. Az igaz, hogy az idő alatt mindent megtanult, amit a terjedelmes tantory előírt. Legelőszőbb néhány tárgyban, melyek kiválólag megnyerték tetszését, folytatja tanulmányait, azonban — általános szabályként, melyből azonban sok a kivétel — nem sokáig tartózkodik a szülői háznál. Rendesen 10-ik éve után még néhány évig. Ez idő alatt megmegtalálja egy-egy távol lakó barátját,

vagy fűrdő és nyaraló-helyekre utazik, számos ismeretséget kötve, melyek között rendszeren, vagy legalább legtöbb esetben akad egy előkelő, képzett, szelíd és vagyonos fiatal ember, ki pár találkozás után tudatára jut annak, hogy nála nélkül nem élhet, miért kezét és szívét siet felajánlani.

A mi leányaink az iskolai évek letelte után nem lesznek mindjárt „nagy” leányok, helyesebben mondva, még nem értek véget részük nézve a tanuló évek. Csak az a különös, hogy a tanulának ezen részét sokkal szívesebben és sokkal buzgóbban teljesítik, mint azt több az iskolában cselekedték. Az iskolák elvégzése után ugyanis a varrő-iskola és azután a tánc-iskola következik. Az elsőben megismerkednek egymással s a városi pletykákkal, köztök olyanokkal is, melyeket sokkal illendőbb volna nem tudni, mint tudni, a másodikban pedig mindezekre ráadásul megismerkednek még a fiatal emberekkel is.

A varrő- és tánciskolába való belépéssel kezdődik — úgy szólván — leányaink társadalmi élete. Ha erre csak futó pillantásokat votnánk is, lehetetlen, hogy fel ne tűnjék előttün azon önállóság, mely leányaink szellemi fejlődésében s egyéni fellegóságában nyilvánul, s mely önállóság az anyai befolyás alól való emancipálásban, lehet mondani az anyai életmóddal való ellentétben érvényesül.

Nem mondom, hogy ez általános szabály; megengedem, hogy alosa van kivétel, de jó lélekkel mondhatom, hogy e tekintetben igen számos tapasztalatot tettem. Vajmi ritka eset az, hogy nálunk a leány részéről anyja iránt teljes bizalom álljon fenn. Legtöbbször mindkettőnek egyenlően megvannak külön titkaik s nemcsak hogy nem egyik szívből a lélekben, de lehet mondani: idegenek egymás iránt, külön elvekkkel és e sajnos viszonyoknak a szülői képzettség és elhibázott nevelésen kívül szarintem egyedül óka azon körülményben keresendő, hogy a legvalóságosabb időben, midőn a gyermekkorából a társas életbe kilépnek, midőn tehát tapasztalatlan lelkük minden iránt, legyei az jó, vagy rossz, fogékony, teljes kiképzetések betöltése s a szülői gondos és éles szemektől távol a varrőiskolában és tánciskolában ismeretlen s kellően nem is ismerhető, mért idegen ténnyezők behatása alatt történik.

Mennyivel más volna, ha leányaink a varrást és táncot zsengebb környben, még a rendes iskolában elsajátítanák. Mulatságosabb, élvezetesebb volna-e egyuttal az illetőkre nézve, nem tudom, de hogy ez eljárás észszerűbb s végeredményében a maián minden félre nézve órvösebb is lenne, arról erősen meg vagyok győződve.
De hagyjuk ezt.
A kisasszonyok haza jönnek a tánczia-